

Ten geleide

Om de drie weken mag ik samen met Loes, de begeleidster van het doorstromingshuis, en met de drie vrijwilligers de huisvergadering meemaken. Voor mij is het altijd weer een deugddoende ervaring. Telkens opnieuw mag ik mij blijven verbazen en verheugen over de dynamiek en het dynamiet en de wijsheid van die - weliswaar goed geselecteerde - jonge bende vrijwilligers.

“Soms heb ik de indruk dat wij hier in huis ook serieus therapeutisch werk doen”, mijmerde Lore op de laatste huisvergadering. En inderdaad: wat zich daar tussen mensen aan *levengevende* contacten afspeelt is niet min.

Ik zei hen dat de titel van het volgende Oikonde Nieuws toevallig ‘*De ontmoeting als medicijn*’ heette, en dat het *ontmoetingswerk* dat zij daar met hun drieën dag in dag uit verrichten inderdaad als therapeutisch - in de zin van *helend* (*proberen ‘heel’ te maken*) - mag omschreven worden.

Ondertussen is 2011 door de Europese Unie uitgeroepen tot *Europees jaar van de vrijwilliger*. We horen het graag.

Vrijwilligerswerk is ontmoetingswerk, en ontmoetingswerk is onwillekeurig ook therapeutisch werk natuurlijk. Zeker in de zorgsector.

Het Nederlandse welzijnswerk is momenteel overigens in de ban van wat daar ‘*Welzijn nieuwe stijl*’ genoemd wordt. Speerpunt daarbij is dat het welzijnswerk veel meer de boer moet opgaan en veel meer moet gebruik maken van de therapeutische krachten die in de samenleving zelf aanwezig zijn. Verrassende ontwikkelingen toch. In het volgend juni-nummer gaan we hier uitvoerig op in.

In dit kerstnummer presenteren wij u twee mooie teksten over de kracht van de ontmoeting.

Eerst rapporteert Max Huber vanuit Amsterdam over het failliet van een hulpverleningsmodel, waar soms wel vijftien zorgverleners zich rond een 'probleemgezin' verzamelen, ieder vanuit zijn specialisme. Met als resultaat dat niemand zich uiteindelijk nog verantwoordelijk voelt en er van authentieke ontmoeting helemaal geen sprake meer is. Een artikel over probleemhulpverlening dus, veeleer dan over probleemgezinnen.

Het verhaal van Davy Coolen daarachter is het verhaal van een man die drie jaar samen met zijn vriendin als vrijwilliger in een Oikondehuis heeft gewoond, en die al schrijvende uitzoekt wat dit engagement voor hem, voor hen en voor hun verder leven betekent. Een verhaal over 'de voordelen' van het vrijwilligerswerk zou je kunnen zeggen. Maar je moet zelfs niet tussen de lijnen lezen om te zien welke therapeutische effecten er inderdaad uitgaan van zulke authentieke ontmoetingen de vrijwilliger en 'de gast', tussen mensen die initieel vreemd zijn voor elkaar, maar gaandeweg juist heel 'eigen' worden.

O ja, en dan is er in 't Middenveld ook nog het verhaal over een Laatste Ontmoeting... Ook lezenswaard, dachten wij.

Beste lezer, we wensen jou weer veel leesgenot hiermee, en een jaar bol van deugdende ontmoetingen.

De redactie

In het Oikonde Nieuws van maart 2010 was het verhaal te lezen, de klacht eigenlijk van een medestander van ATD Vierdewereldbeweging dat er soms zoveel professionelen rond een cliënt staan dat die cliënt als het ware platgedrukt wordt en zich juist nog nietiger gaat voelen. Of hoe opgesplitste zorg juist onpersoonlijk en contraproductief en 'zorgelijk' kan worden.

Het artikel hieronder van Max Huber is weliswaar geen direct antwoord op deze klacht, maar het stelt fundamentele vragen bij het overdadige welzijnsmanagerisme en formuleert boeiende inzichten en uitzichten naar een betere hulpverlening.

Wie het help-ik-word-geholpen-verhaal over 'Anna en haar dochter Marleen' nog eens wil lezen, vindt het op onze website onder de rubriek 'Actua'.

En nog een bedenking vooraf: de Nederlandse situatie en zeker het terminologiegebruik aldaar zijn weliswaar anders dan in Vlaanderen, maar toch - durven wij denken - ook heel herkenbaar hier.

Liever geen casemanagement, regievoering en zorgmakelaars

Max. A. Huber

Tegenwoordig kun je jezelf als hulpverlener, dan wel hulpverlenende instelling, niet meer serieus nemen als je niet aan *casemanagement* doet. Casemanagement is ooit bedacht om coördinatie en structuur aan te brengen in zogenaamde *multiproblemcases*. Door iemand aan te wijzen die de hulpverlening vormgeeft, aanstuurt en bewaakt zou de hulpverlening beter moeten worden. Een afgeleide hiervan is de zorgmakelaar. Deze functie wordt gezien als dienstverlening. Deze doet alleen de inventarisatiefase van het traject en verwijst daarna

door. Langetermijntrajecten behoren niet tot de mogelijkheden. Variaties op deze functie zijn indicatieadviseur, zorgvraag-inventarisator, zorgtoeleider en bewonersconsulent.

Nog steeds wordt er met regelmaat gevraagd om meer overleg, meer coördinatie en meer regievoering. Projecten met dat doel worden dan ook massaal ontwikkeld en geïmplementeerd. Tegelijkertijd zijn de verhalen van langs elkaar werkende hulpverleners nog steeds vaker voorkomend. Daarbij komen de verhalen van hulpverleners die aan zoveel coördinatievergaderingen meedoen, dat ze significant minder tijd hebben om daadwerkelijk hulp te verlenen. Dit alles wordt versterkt door de enorme wildgroei aan werksoorten, disciplines, projecten en organisaties. Veel hulpverleners zijn hierdoor het overzicht kwijt. Er is teveel.

Paradox

Interessant is dat er een paradoxaal proces ontstaat. Het probleem, te veel hulpverleners en te veel vergaderingen, wordt 'opgelost' door nog meer hulpverleners en vergaderingen. Dat komt doordat termen als 'casemanagement', 'regievoering' en 'klanthouderschap' goed en krachtig klinken. Ze stralen uit dat de oplossing nu echt in zicht is. Dat dit nauwelijks aantoonbare resultaten oplevert, lijkt echter weinig invloed te hebben.

En daarmee zijn we bij de kern van de zaak. Hulpverleners bij multiprobleemcases is zeer moeilijk, ook door toenemende druk vanuit de maatschappij, de media en verschillende overheden. Er moet in steeds minder tijd steeds meer worden bereikt: inburgering, re-integratie, participatie, emancipatie, armoedebestrijding, overlastbestrijding et cetera. Tegelijkertijd is daar ook steeds minder geld voor. Bovendien wordt de samenleving steeds complexer, evenals de regelgeving en de vereiste basiscompetenties. Van de hulpverlening wordt meer verzakelijking verwacht. De verantwoordingsdruk neemt toe. Alles moet tot in de kleinste

details inzichtelijk gemaakt worden: wat is er gedaan, welke 'producten' zijn er geleverd?

Versnippering

Vanuit dit perspectief is het niet meer dan logisch dat hulpverleners en beleidmakers vluchten in coördinatie, procedures en protocollen. Door de verantwoordelijkheid te delen en door inzichtelijk te maken dat je niks of weinig kunt doen, dek je jezelf in. Als het fout gaat, is het immers niet jouw schuld. Jij hebt alles volgens het boekje gedaan.

De versnippering van de hulpverlening heeft veel negatieve effecten. Hulpverleners voelen zich minder betrokken bij hun werk omdat ze projecten maar gedeeltelijk kunnen aanpakken. Tegelijkertijd zien ze maar weinig resultaat. Zo leidt gedeelde verantwoordelijkheid tot minder gemotiveerde hulpverleners.

Voor cliënten is versnippering rampzalig. Zij weten niet meer waarvoor ze bij welke hulpverlener moeten zijn, raken het overzicht kwijt - voor zover ze dat al hadden - en moeten telkens opnieuw hun verhaal doen. En aan het eind van de dag zijn ze niks of nauwelijks opgeschoten.

Het pure hulpverlenen, iemand langdurig ondersteunen bij het op het spoor krijgen van zijn leven, is steeds minder mogelijk. Alle hulpverlening is op project- of trajectbasis. Iedereen wil aanmeldingen en doorverwijzingen, maar waarheen?

Alternatief

In Rotterdam (Bureau Frontlijn) en Enschede (Wijkcoaches) zijn de laatste jaren teams opgericht die hulpverlenen aan mensen die al meerdere keren door de hulpverleningscarrousel zijn gegaan, met weinig tot geen succes. De resultaten zijn nog onduidelijk, maar de eerste geluiden zijn positief. Deze vorm van werken is steeds meer aan het groeien.

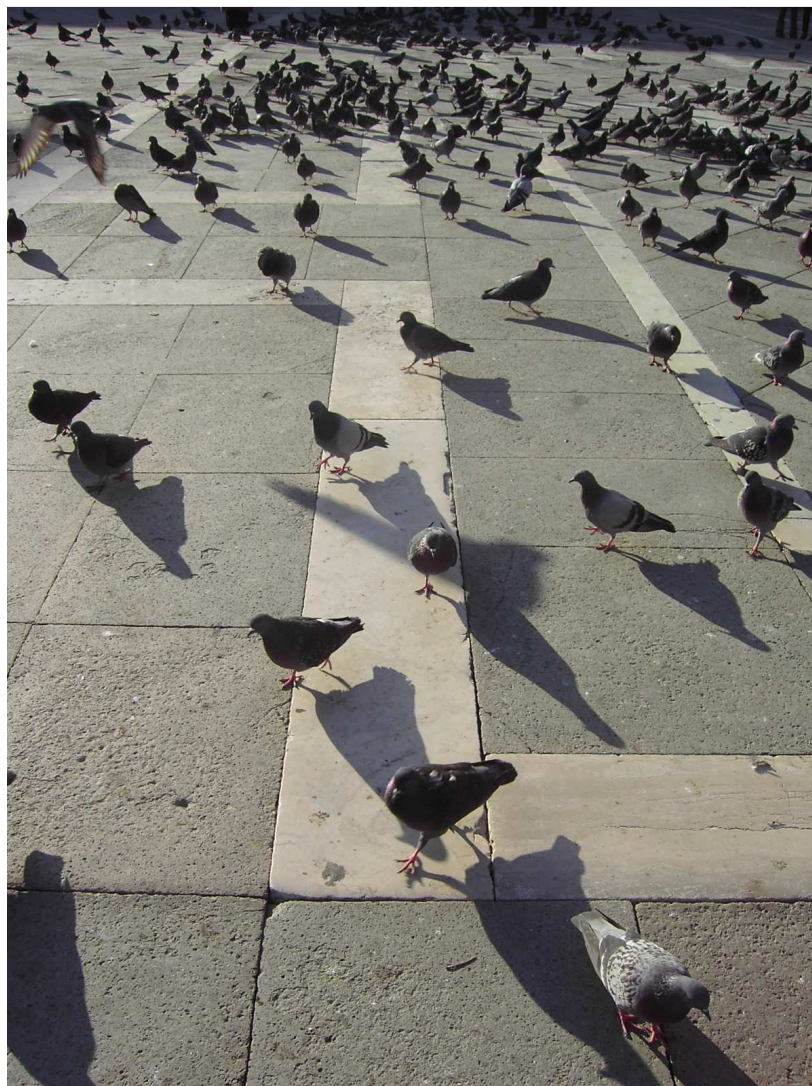
Er zijn drie kernelementen in de werkwijze te onderscheiden. Het eerste element is de generalistische aanpak, waarbij een algemene hulpverlener zoveel mogelijk zelf doet en pas doorverwijst naar een specialist als dat nodig is. De kernvraag is hier: kan ik dit zelf?

Het tweede element is een breed mandaat. Het aantal bevoegdheden van een hulpverlener wordt uitgebreid, waardoor die minder hoeft door te verwijzen naar specialistische zorg. Dit bespaart tijd - er is minder overleg of samenwerking nodig - en vermindert de druk op de specialistische zorg. Hierdoor kunnen zij intensief werken met casussen die niet zonder die specialistische zorg kunnen.

Het laatste element is een lage caseload: minder hulpverleners per cliënt, minder cliënten per hulpverlener.

Door de ruimere aanpak, bredere bevoegdheid en meer beschikbare tijd kan de hulpverlener daadkrachtiger optreden. Hij of zij kan er zijn voor de cliënt en een echt verschil maken, waardoor ook de betrokkenheid bij de cliënt en zijn belevingswereld verbetert. Er ontstaat ruimte voor echte ontmoeting.

Max A. Huber (A.Huber@HvA.nl) is als onderzoeker in opleiding werkzaam voor de programmalijn Outreachend werken, onderdeel van De Karhuizer, het onderzoeks- en ontwikkelinstituut van de Hogeschool van Amsterdam. Daarnaast is hij als adviseur betrokken bij Eropaf! Geïnteresseerden kunnen zich voor het netwerk van Eropaf! www.eropaf.org aanmelden om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen.

Nele en Davy woonden drie jaar als vrijwilliger in een Oikondehuis. Vanuit SPES¹ werd aan Davy de vraag gesteld of hij vanuit zijn ervaringen in Oikonde een bijdrage wou leveren voor een SPES-cahier.

Het werd een bezielend en inspirerend verhaal, dat wij graag en met dank ook in dit Oikonde Nieuws publiceren.

De mogelijkheid van een schiereiland²

Davy Coolen

*Hoe heb ik niet staan kloppen,
aan de deur van het leven. Die openstond.*
Leonard Nolens

Toen mij vanuit SPES de vraag werd gesteld om vanuit mijn ervaringen in Oikonde Leuven een bijdrage te schrijven voor een SPES-cahier³ over *'Handicap, Cultuur en Spiritualiteit'* hadden mijn vriendin en ik er net drie jaar als vrijwilliger opzitten. Ik kon alleen maar antwoorden met mijn persoonlijk verhaal, verstoken van wetenschappelijke pretentie. Het vertelt vanwaar ik bij Oikonde

¹ SPES is het Latijnse woord voor 'hoop', maar staat hier ook voor 'Spiritualiteit in Economie en Samenleving'. De missie van SPES is om bezieling en spiritualiteit als publiek goed voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk te maken. Meer info op www.spes-forum.be. Met dank aan deze vereniging om deze tekst ook ter beschikking te stellen voor het Oikonde Nieuws.

² De titel van deze bijdrage is geïnspireerd op *'La possibilit   d'une   le'*, de roman van Michel Houellebecq uit 2005.

³ Spes-cahier 13: *'Ga je me uit de weg? Over Handicap, Cultuur en Spiritualiteit'*.

kwam, het gaat na waar Oikonde mij naartoe heeft gebracht, en probeert de betekenis van de afgelegde weg in woorden te vatten. U leest ze hieronder.

Naïviteit

Nele (West-Vlaamse wortels) was tweeëntwintig en ik (Limburgse wortels) achtentwintig toen we in de zomer van 2005 op zoek gingen naar een plek om samen te wonen. Als het even kon, wilden we aan die stap een engagement koppelen. Aan kinderen waren we nog niet toe: het zou iets anders worden.

.....Handicap was voor ons geen vreemd woord. Neles grootmoeder had multiple sclerose, net als mijn grootvader. Opa was er als late dertiger door getroffen. Hoe zag ik hem als kind? Hij zat in een rolstoel, elke dag kwam een verpleegster langs, en later - toen de ziekte verdiepte en oma de zorg niet meer kon dragen - is hij naar het Revalidatie en MS Centrum in Overpelt verhuisd. Hij was geen opa als alle andere, maar in mijn ogen was hij niet 'anders', geen 'gehandicapte'. Hij was mijn opa. Dat naïeve beeld impliceerde dat ik hem onvoorwaardelijk in mijn wereld opnam. Het impliceerde ook dat ik nooit ten volle heb beseft hoe hij heeft geleden.

.....Dat besef rijpte pas na zijn dood. Terwijl ik mijn grootvaders leven beter ging begrijpen, groeide mijn verlangen om 'iets te doen' voor mensen als hij. Vandaag associeer ik dat verlangen met een 'tweede naïviteit'. Met die uitdrukking verwees een Franse filosoof ooit naar de keuze om 'terug te keren naar de kinderlijke authenticiteit en eenheid, maar nu met kennis van zaken'.⁴ Met

⁴ Volgens Paul Ricoeur moet elk begrijpen als het ware drie stadia doorlopen, wil het tot echt inzicht komen. Eén: het naïeve, voorkritische omgaan met de werkelijkheid. Twee: de crisis van het begrijpen. Drie: de tweede naïviteit, die '*la récompense après une pensée*' is - je begrijpt en aanvaardt tegelijk dat niet alles te begrijpen is. Zie zijn 'De l'interprétation.

zendingsdrang had dat weinig te maken. Het ging om openheid. Het was een manier om trouw te blijven aan mijn afkomst.

.....Een paar jaar later moest ik amper een drempel over toen de Werkgroep Studenten met een Handicap van de K.U.Leuven, waar ik moderne geschiedenis studeerde, mijn jaar tijdens een pauze warm kwam maken om lid te worden van een omkaderingsgroep. In die woonvorm worden studenten met een handicap al sinds de jaren zeventig door kotgenoten ondersteund bij de zogenoemde algemene dagelijkse levensverrichtingen. Samen brengen ze - vaak zonder het te beseffen - in de praktijk waar de tanende 'K' in de naam van hun universiteit voor staat. Gemeenschapszin, betrokkenheid en zorg helpen jonge mensen op weg naar een diploma, die onbereikbaar gewaande droom. Om de impact van mijn tijd als omkaderaar - eerst van Daisy, dan van Philippe - te schetsen volstaat één vaststelling: 't wrikte me uit het zelfgekozen isolement waarin ik leefde na een (intussen weer geheelde) breuk met mijn ouders. De mensen die toen de brug naar mij sloegen, zijn nog altijd mijn beste vrienden.

.....Als student voorzag ik in mijn eigen onderhoud, en zo kwam ik in contact met Jos Huys. Jos, een jurist bij het Fonds voor Arbeidsongevallen in Brussel, en na zijn uren - op dinsdag- en donderdagavond en op zaterdag - was hij vrijwillig wetenschappelijk medewerker bij het Instituut voor Sociaal Recht van de K.U.Leuven. Hij had een progressieve spierziekte, waardoor hij moeilijk te been was. Hij was één van de eersten die van het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap⁵ een persoonlijke-assistentiebudget (PAB) kreeg, een project dat toen nog in zijn proeffase zat. Dankzij het PAB kon hij enkele assistenten aannemen, en toen hij iemand zocht voor de dinsdag- en donderdagavonden, belde ik bij hem aan.

Essai sur Freud'. Jan Van der Veken besteedt er ook aandacht aan in zijn 'Denken aan al wat is' (Universitaire Pers Leuven, 1994).

⁵ Sinds 2006 het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

.....Werken voor Jos ging verder dan wonen in een omkaderingsgroep, maar niet alleen omdat zijn handicap zwaarder was en ik er alleen voorstond. Een typische werkavond begon om zes en eindigde om tien uur. Eerst stapten we arm in arm naar Alma 1, één van de universiteitsrestaurants, om te lunchen. Dan bracht ik hem naar de kinesitherapeut, en daarna werkten we in zijn bureau in het Instituut. Jos was een gebeten voorvechter van gelijke kansen voor personen met een handicap. Hij was één van de drijvende krachten achter een organisatie met de niet mis te verstane naam Independent Living Vlaanderen⁶, schreef studies over het thema, en ging spreken waar men hem vroeg: hij wijdde zijn leven aan zijn beperking. Meer dan twee jaar was ik zijn verlengstuk: ik liet het toetsenbord van zijn oude pc ratelen terwijl hij me tekst souffleerde voor een e-mail, een nieuw artikel, een nieuwe speech. Toen mijn assistentschap ten einde liep, voelde ik me thuis in de materie die hij zozeer de zijne had gemaakt. En hoewel ik daar nooit op bedacht geweest was, werd dat mijn springplank naar mijn eerste vaste baan.

.....Terwijl Nele - die orthopedagogiek studeerde en een paar jaar na mij ook was gaan omkaderen - haar eerste stages volgde in de gehandicaptensector, ging ik aan de slag voor het tijdschrift *Echo's uit de gehandicaptenzorg*, een uitgave van de Leuvense vzw VIBEG⁷. *Echo's* was geen *Humo*: ik bestierde een eenmansredactie, en die opereerde ook nog eens in een ingewikkelde, ondergewaardeerde, ondergesubsidieerde sector. Om het blad te vullen (we schreven voor professionals over pedagogische en beleidsmatige aspecten van het thema handicap) waren we volledig afhankelijk van vrijwilligers - door de jaren heen was Jos Huys één van hen.

⁶ Sinds 2000 Budgethoudersvereniging Onafhankelijk Leven.

⁷ Vormingsinstituut voor Begeleiding van Personen met een Handicap.

.....Wie zoals de *Echo's*-redactie niet in weelde leeft, kijkt al eens over het muurtje, op zoek naar lot- of bondgenoten: als er al geen samenwerking van kwam, dan toch op z'n minst een inspirerende kruisbestuiving. Zo kwam het dat ik op een dag de hand drukte van Eddy Van Tilt. Eddy belichaamde zelf de eenmansredactie van het huisblad van Oikonde Leuven. *Oikonde Nieuws* schreef op een beschouwende, vaak kritische manier over de sector. Dat Eddy en zijn - vrijwillige - medewerkers de dingen scherp stelden, bewijzen titels als 'De armoede van de kwaliteitszorg', 'De zin van niet-betaalde zorg', 'De ontvreemding van de zorg', 'Autonoom maar ook verbonden', 'Is er nog herbergzaamheid in het welzijnswerk?', 'Time Is Honey' en 'Brengt de markt van welzijn (on)geluk?'.

.....*Oikonde Nieuws* leverde prikkelende lectuur op, die de geest van het moederhuis aan de Tiensevest 17 al ademde. En in die zomer van 2005, toen Nele en ik op zoek waren naar een bijzondere manier van wonen, vonden we op de bladzijden van het *Oikonde* tijdschrift ook het antwoord op onze vraag. *Oikonde* Leuven bleek namelijk op zoek naar inwonende vrijwilligers voor één van haar zogenoemde huizen voor lang verblijf. In die huizen, lazen we, mochten enkele cliënten voor onbepaalde duur wonen. Ze deden dat met een vrijwilliger in steun, maar tegelijk, en daar draaide het om, zo autonoom mogelijk: het waren emancipatorische huizen, die cliënten de kans gaven 'om vrijer en sterker te worden door zelfstandig maar in verbondenheid te wonen en te leven'.

In totaal zijn er in Leuven drie huizen voor lang verblijf. Elk huis heeft een eigen identiteit, een eigen woencultuur. Het onderlinge verschil wordt bepaald door de huizen zelf - in het ene huis delen cliënten en vrijwilliger alleen een gang, in het andere delen ze ook een wasplaats, een woonkamer enzovoort - en door de cliënten zelf: hun vragen klinken overal anders. Vrijwilligers blijven er minimaal drie jaar wonen - het huis is tenslotte gericht op de lange termijn, op de duurzame relatie. Dat was precies wat Nele en ik wilden. Na een kóрте vergadering stelden we ons kandidaat.

Driehoek

'Oikonde' betekent 'Op weg naar huis'. De naam is afgeleid van het Griekse 'oikos', dat 'huis', 'huishouden' of 'familie' betekent - het is een kernbegrip in de Odyssee, het episch dichtwerk dat Homerus rond 800 voor Christus te boek stelde.⁸ De moderne sociologie bezigt het begrip nog altijd; ze beschrijft er een bijzondere sociale groep mee: elk van ons kent dozijnen tot honderden mensen, luidt het, maar de *quality time* die we met anderen doorbrengen is beperkt. Alleen diegenen aan wie we díe tijd wijden, *face to face*, maken deel uit van onze *oikos*.⁹

.....Ondertussen bestaat Oikonde Leuven al meer dan veertig jaar. Enkele professoren en professionelen, opererend op de sociale golf die mei '68 had aangewakkerd, zagen dat mensen nog méér problemen kregen zodra ze uit de gevangenis, de psychiatrie of de gehandicaptenzorg ontslagen waren: het ene moment waren ze nog volledig omkaderd, het volgende stonden ze er helemaal alleen voor. In 1970 huurde de nieuwe vzw een eerste huis in de rij waar vrijwilligers thuislozen opvingen: de ene groep hielp de andere om opnieuw een brug te bouwen naar de samenleving. In 1972 nam ze haar eerste professionele medewerkers in dienst. De laatste structurele bocht in de stroom die sindsdien werd uitgegraven kwam er in 1994, toen het decreet Algemeen Welzijnswerk de actieradius van Oikonde inperkte. Sindsdien richt de vzw, officieel erkend als pleegzorgdienst door het Vlaams

⁸ 'En hoezeer tracht ik ernaar... tot zelfs hele nachten lang, om samen met al de anderen op weg te gaan naar huis': wie met Oikonde Leuven in contact komt, komt vroeg of laat met dit citaat uit de Odyssee in contact: op een bladwijzer, bijvoorbeeld, of in de keuken van de Tiensevest 17, waar alle medewerkers samen eten.

⁹ Zie 'Wirtschaft und Gesellschaft' van Max Weber, postuum uitgegeven in 1922. In de moderne sociologie omvat de *oikos* ook mensen die minstens één uur per week één of andere vorm van interactie delen.

Agentschap voor Personen met een Handicap, zich - zoals al aangestipt - alleen tot volwassenen met een handicap. Maar in de kern is haar werkwijze, net als de visie die eraan ten grondslag ligt, nooit veranderd.

.....Vooraleer daarbij aan te knopen, eerst de harde feiten. In 2009 stonden 14 medewerkers op de loonlijst van Oikonde Leuven. Zij begeleidden 88 cliënten in verschillende woonvormen, gekoppeld aan evenveel vormen van vrijwilligerswerk. 35 cliënten woonden bij familie of kennissen, 15 in een gezin, 1 in een klooster, 3 in het Doorstromingshuis (waar vrijwilligers, dikwijls studenten, één of twee jaar samenwonen met een Oikonde-cliënt), 28 WOP'ers (Wonen met Ondersteuning van een Particulier: de cliënt leeft zelfstandig, maar met een vrijwilliger in de buurt) en 6 in een huis voor lang verblijf. Voor die 88 cliënten waren er in totaal 111 vrijwilligers.¹⁰ Hun rangen werden versterkt door 10 bezoekers die regelmatig extra ondersteuning boden aan een cliënt.

.....De vrijwilliger is een centrale pijler waarop Oikonde gebouwd is. Aanvankelijk - toen de dienst nog geen subsidies kreeg - misschien uit pure noodzaak, maar steeds ook - en steeds méér - uit overtuiging. Pas door 'gewone' mensen bij onze projecten te betrekken, redeneerden de stichters, kunnen we onze cliënten een huis aanbieden dat zijn naam waarmaakt. Pas dan staat dat huis ín de samenleving.

.....Bij zorg zijn in de regel twee partijen betrokken: een hulpvrager en een hulpverlener. Bij Oikonde draait alles om *drie* partijen: hulpvrager, hulpverlener en vrijwilliger. De hulpverlener *werkt*. Hij legt met de cliënt praktische en persoonlijke doelstellingen vast die hij via regelmatige gesprekken opvolgt. En de vrijwilliger - in de Oikondehuizen overigens meestal een student of jonge werkende - *woont*. In de horizontale structuur van elk huis heeft hij de positie van medebewoner. Officieel is zijn taak 'de

¹⁰ Omdat het vaak gaat om koppels of gezinnen ligt het absolute aantal vrijwilligers nog hoger.

cliënt ondersteunen en stimuleren'. In de praktijk komt dat neer op, heel eenvoudig, samenleven. Of goeie burens zijn.

.....De driehoek die zich aftekent tussen cliënten, beroepskrachten en vrijwilligers van Oikonde Leuven is volstrekt uniek. Nele en ik hebben het aan den lijve ondervonden.

Spitwerk

Vrijwilligers mogen dan al een gegeerde soort zijn, Oikonde haalt je niet zomaar in huis: liever géén kandidaat dan een slechte. Daarom gebeurt de selectie uiterst zorgvuldig en traag - het is op veel plaatsen wel anders.

Zoals alle kandidaten werden Nele en ik eerst uitgenodigd voor een verkennend gesprek op het secretariaat. Het was augustus 2005. Dirk Verdonck, de directeur zelf, illustreerde ons het verhaal van Oikonde aan de hand van videofragmenten, deed de bijzondere rol van vrijwilligers uit de doeken en hing een realistisch beeld op van de verwachtingen die daarmee gepaard gingen. Na afloop gaf hij ons een lading brochures en *Oikonde Nieuwsjes* mee, zodat we ons verder konden verdiepen in dat verhaal: 'Denk er goed over na. Vind je 't toch niets voor jou? Geen probleem. Nog altijd geïnteresseerd? Laat het ons weten.'

.....We lieten weten dat onze belangstelling een verlangen was geworden. Niet lang nadien, eind september, kregen we een brief: één inwonende vrijwilliger had laten weten dat hij zijn huis voor lang verblijf zou verlaten. Jonathan had drie jaar samen met twee cliënten, Jef en René, in twee aanliggende huizen langs de Leuvense ring gewoond. In het ene huis, dat in 2003 helemaal gerenoveerd was, bewoonde Jonathan de boven- en René de benedenverdieping. In het andere huis, dat nog aan renovatie toe was, woonde Jef.

Zo werden Jef en René in die brief voorgesteld:

René is een vijftigplusser. Hij woont hier graag en is veel thuis. In het huisje naast hem woont Jef, een man van begin de zeventig. Hij woont hier al heel lang. Hij heeft een hond en werkt heel graag in de tuin.

.....Met Jef en René in gedachten werden wij en de andere kandidaten op de lijst uitgenodigd voor een tweede gesprek. We kregen ook al enkele vragen mee die daarbij aan bod zouden komen.

.....Het definitieve selectiegesprek wordt geleid door de maatschappelijk werker die het huis-met-de-vacature begeleidt en een psychologe - in ons geval waren dat respectievelijk Charlotte en Martine. In een klein bureau in de Tiensevest hadden zij het met ons over algemeenheden, zoals onze afkomst, werk en vrije tijd. Daarna werd het heel persoonlijk: 'Hoe zie je jezelf, je goede en minder goede eigenschappen? Hoe ga je om met eenzaamheid, privacy, grenzen, spanningen, teleurstellingen, beslissingen? Hoe zien anderen je?' De onderste steen werd bovengehaald. En ten slotte ging het over het engagement zelf: 'Waarom wil je dit doen? Waarom nu? Wat verwacht jij van dit engagement? Wat mogen je huisgenoten van jou verwachten? Wat is je kijk op handicap?' Het werd één van de langste, breedste, diepste en mooiste gesprekken die Nele en ik al hadden gehad. 'Het was intens. Alsof onze levens op die ene plek heviger samenstroonden dan ooit tevoren,' schreef ik achteraf naar een vriend. Onze angsten, onze dromen, ons verleden en onze toekomst: alles had door dat bureautje gegonsd, gezoemd, gezongen. Muziek.

.....Op 6 december gaf Oikonde ons een Sinterklaascadeau: Jef en René zouden onze nieuwe burens worden, en wij hun pleeggezin, zoals ons engagement officieel heette. Een maand later maakten we voor het eerst kennis met elkaar. Op een koude

avond onthaalde Jonathan ons, liet ons onze toekomstige vertrekken zien, en vergezelde ons naar René en Jef. En hoewel ik

tijdens die tweede halte schaamteloos besprongen en afgelikt werd door Fikkie, zoals de huisviervoeter bleek te heten (ik was toen nog hondenschuw), was het ijs gebroken. De volgende stap kon gezet: ik verhuisde in maart 2006 en in augustus, nadat ze haar studie had afgerond, trok Nele in. Het begin van een nieuw leven, dat drie jaar zou duren.

Huiswaarts

Bij dat begin gaf Oikonde ons bewust geen marsorders of handleiding mee. Uitgebreide uitleg over de levensloop van Jef en René en het bochtige parcours dat hen naar Oikonde had gebracht - Jef in 1984, René in 1988 - gaf onze begeleidster Charlotte ons pas na enkele maanden. Daardoor konden we alle vier onbevangen het water in. Onder het motto: 'Wat je moet leren doen, leer je al doende.'

.....Wat deden we dan? In een enquête van *Oikonde Nieuws*, dat ook de vrijwilligers niet uit het vizier verliest, gaven Nele en ik na twee jaar dit antwoord op die vraag:

Pleegzorg draait om professionalisme én om nestwarmte. Nestwarmte wek je niet alleen op door samen te zijn, maar ook door ('gewoon') nabij te zijn, door aanwezigheid. In de huizen voor lang verblijf zijn dat de pijlers: samenzijn en nabij zijn. Met Jef en René delen we, zoals echte burens, om te beginnen het dagelijkse: verhalen, goed nieuws, kleine en grotere muizenissen, het nieuws op tv, een voetbalmatch of een filmpje. We helpen al eens bij klussen, doen al eens boodschap, posten al eens een brief, maken een wandeling met Fikkie... Is er iets te doen in de stad, dan zetten we al eens samen een stapje in de wereld. René is bijvoorbeeld gék op de ovenkoeken van de kerstmarkt. Ook als hij of Jef een belangrijke dag te vieren hebben, zijn we erbij: op hun verjaardag gaan we om een ijsje of bakken we pannenkoeken. Hoeveel tijd

dat in beslag neemt? Die stand hebben we nog nooit bijgehouden, eigenlijk.

.....Als we uitzoomen van deze dagelijkse taferelen, zien we hoe intussen ook de Oikonde-driehoek vorm kreeg. Charlotte sprak regelmatig met Jef en René af om, zoals aangestipt, met hen de meest uiteenlopende praktische en persoonlijke punten te bespreken. Ongeveer om de twee maanden kwam ze ook bij Nele en mij op bezoek. Op zo'n avond wisselden we ervaringen uit en gingen we samen dieper in op vragen en problemen rond het leven in huis. Wonen bleef al doende leren, maar dankzij Charlottes ruggeleuning stonden we er nooit alleen voor. Ze was nooit verder weg dan een telefoontje of e-mail.

.....We veranderen opnieuw van perspectief en belanden bij de *diepte* van die drie jaren. Vanuit dat perspectief waren ze een levensles. Dat begon klein en eenvoudig: René wees ons bijvoorbeeld op allerlei bele(u)venissen en dingen die hij had opgepikt uit de krant of op het nieuws, Jef bracht ons tuinwijsheden en klustips bij. Maar gaandeweg werden de dwarsverbanden talrijker. Hoe langer de samen afgelegde weg, hoe groter het vertrouwen, hoe sterker de band. Door hun leven met ons te delen, en te delen in het onze, verbreedden onze buurmensen onze kijk en maakten ze ons wijzer. Ze gaven hun dagen een trager tempo en een natuurlijker ritme. Daardoor was onze gedeelde tijd de puurste vorm van onthaasting, het beste tegengif voor het geren van jonge werkenden.

.....In de loop van die drie jaar hebben Jef en René ook, elk op zijn manier, een onuitgesproken en amper te verwoorden pleidooi gevoerd voor de kracht van Oikonde.

.....Toen we René leerden kennen, was hij een eerder schuchter, teruggetrokken man. Dankzij Oikonde had hij voor het eerst in zijn leven een comfortabele plek die hij helemaal de zijne kon noemen, zonder ooit alleen te zijn. Dat gaf hem rust en

stabiliteit, en stilaan: vleugels. Hij was bijvoorbeeld vriend aan huis bij het gezin van een oud-Oikonde-begeleidster, en ook met Jonathan en zijn vriendin Laurence behield hij een duurzaam contact. In ons derde jaar zette hij een nog grotere stap: wekelijks ging hij naar een Leuvens inloopcentrum, *De Meander*, een ontmoetingsplaats 'voor mensen die om verschillende redenen op verschillende levensdomeinen worden uitgesloten'. Na een tijd werkte hij daar zelfs mee als vrijwilliger. Hij ging niet alleen het gesprek aan met mensen van alle slag, hij zette ook een voetbalmatch op poten, deed inkopen, kookte mee in het sociaal restaurant... Allemaal dingen die je drie jaar eerder amper voor mogelijk had gehouden. René, die zo hard had gewerkt om de aansluiting bij anderen te vinden, hielp anderen met een nog beperkter opvangnet nu om hetzelfde te doen. Zijn wereld was groter en opener geworden dan ooit, en hij stond er trots middenin. Aan het stuur. En dat op zijn zestigste. Wie van zo'n groei mag getuigen, zoals wij, blijft verwonderd achter.

..... Toen we Jef leerde kennen, was hij een hij een kloeke boerenzoon, een levensgenieter. Van bij de eerste zonnestralen ging hij de hof in om te genieten van alles wat daar - dankzij een samenwerkende vennootschap tussen hemzelf en Moeder Natuur - groeide en bloeide. Met Fikkie in de buurt was hij altijd in de weer: bricoleren, tuinieren... Hij haalde zijn rijkdom uit eenvoud. Bij een glaasje sangria (dat schonk hij het hele jaar door) vertelde hij ons verhalen van weleer - over zijn ouders, zijn legerdienst, prijsverschillen tussen twee Aldi-vestigingen - die getuigden van wilskracht, trots en wijsheid. Hoewel zijn sociaal netwerk beperkt bleef tot de andere leden van de Oikonde-driehoek en zijn huis wel wat oplapwerk kon gebruiken, kwam hij geen zorg of geborgenheid tekort. 'De zin van het leven is de zin om te leven': op weinig mensen waren die woorden van Remco Campert zo van toepassing als op hem. We zagen het in de stevige weerstand die hij zijn al jaren sukkelende gezondheid bood.

Ook toen in het najaar van 2008 bleek dat hij kanker had en hem niet veel tijd meer restte, bleef hij vechten, desnoods op verplaatsing in het

ziekenhuis. In het voorjaar van 2009, een week na een afscheidsbezoek aan zijn huis en aan Fikkie (die intussen mijn vriend was geworden) is hij overleden. Tijdens zijn laatste drie dagen en nachten hadden leden van de Oikonde-driehoek aldoor naast zijn bed gewaakt. 'Dat maken we hier bijna nooit mee,' zeiden de verpleegkundigen van Jef's afdeling ons achteraf. Dit lazen we voor op zijn begrafenis:

Toen Nele en ik drie jaar geleden naar de Schreursvest verhuisden, volgden we Jonathan op in de Oikonde-driehoek van vrijwilligers, beroepskrachten, en gasten – wij werden de burens van Jef en René, en Charlotte werd onze begeleidster. Veel wisten we toen nog niet van die driehoek, behalve dat hij er op papier mooi uitzag, en dat ze ons hadden verteld hoe uniek hij wel was.

Jef heeft ervoor gezorgd dat de voorbije weken een reünie van zes jaar Schreursvest waren: hij heeft de mensen van Oikonde, Jonathan, Laurence, René, Nele en mij rond zich verzameld, en opeens was de cirkel - die eigenlijk een driehoek is - rond. Vorige week stuurde Jonathan ons een mail over zijn drie jaar in ons huis. 'Het was één van de mooiste periodes van mijn leven,' schreef hij. 'Een periode die ik zeer intens en bewust heb beleefd, en uiteindelijk ook een periode die een grote en niet uit te wissen invloed had op mijn leven.' Zo verwoordde hij precies wat Oikonde ook voor ons betekent, en wat Oikonde heeft betekend voor Jef: een dak boven je hoofd, een plek om zaadjes te zaaien en heerlijk wortel te schieten, en mensen om dat geluk mee te delen.

Bedankt, Oikonde, voor het geschenk dat jullie ons hebben gegeven: het is een geschenk uit de hemel. Bedankt, Charlotte: als zorgzaam samenleven een bestemming is, hadden we ons geen betere gids kunnen wensen dan jou. Je bent er één uit duizend, dat zal Jef hierboven vast knipogend beamen. Het was 'Herd goe'!

Ons afscheid van Jef was ons afscheid van Oikonde, en we overhandigden onze sleutels aan onze opvolger Hans. We zijn naar ons eigen huis verhuisd, een huis waarin verhalen over die drie jaar, die drie dikke jaarringen in onze lijven, nog een leven lang zullen opklinken.

Slotwoorden

Een paar jaar geleden werd de Nederlandse cabaretier Freek de Jonge in het Canvas-programma 'Spraakmakers' geïnterviewd. 'Wij hebben geen normen en waarden meer,' zei hij. 'De geest is uit de fles, in menig opzicht. Op wereldniveau, in de politiek, in de kunst, in de sport... Het is onbeheersbaar geworden. We zijn losgeslagen, we hebben geen band meer. En dan kan de regering wel proberen om die oude christelijke tradities weer in ere te herstellen, maar dat is een gepasseerd station.' Later voegde hij daar in de Nederlandse krant Trouw aan toe: 'We hebben geloof, God en kerk verstoep, verdonkeremaand, afgeschaft. En daarom zitten we nu met de handen in het haar: er moet iets zijn, omdat de mens zonder iets niets is. Ja, dat is heel shakespeareaans. Of: als er totaal ongelooft is, is niets meer heilig.'

.....Waar banden losgeslagen zijn, dobberen mensen rond als eilanden. En je hoeft geen cultuurpessimist te zijn - of, zoals Freek de Jonge, een domineeszoon - om te zien dat hun aantal hand over hand toeneemt. Tegen de stroom in, tegen de keer in, heeft Oikonde Leuven huizen gebouwd. In die huizen worden mensen die eilanden waren weer *schiereilanden*: een ketting van andere mensen verbindt ze weer met het vasteland, met de wereld. Samen houden ze de geest in de fles, samen *koesteren* ze die geest. Veertig jaar geleden wilden ze zo aansluiting vinden bij de samenleving, vandaag strekken ze de samenleving tot voorbeeld.

.....Om dat te verduidelijken nog één citaat, dit keer van de Vlaamse theatermaker en schrijver Bart Meuleman: 'Als ik nadenk over de oorzaken van de huidige 'crisis', en er één dikke, donkere 'wortel' moet uitpikken, dan is dat voor mij de fetisj van het getal. Die fetisj geldt in alle velden van het maatschappelijke, of je het nu uitdrukt in termen van winst of in toeschouwersaantallen. Het gaat om de ideologie van de rationalisering, zowel letterlijk als symbolisch. De onderliggende gedachte is die van de maakbare mens. Niemand durft ervoor uit te komen, maar op alle vlakken is

men daarmee bezig. Terwijl het mijn vaste overtuiging is dat mensen nu eenmaal gebrekkig zijn - het is soms weerzinwekkend hoe gebrekkig we zijn - maar de remedies die daar nu tegen bedacht worden vind ik nog weerzinwekkender.'

.....Oikonde Leuven is wars van het getal. Oikonde Leuven beseft dat haar vrijwilligers onvervangbaar zijn: zorg die niets kost, niemand kan dat betalen. Uit dat besef is een driehoek gegroeid waarin mensen onvoorwaardelijk en vanzelfsprekend met elkaar in contact komen, niet zelden *dankzij* hun gebrekkigheid. Ja, de oerwaarden die in elke vezel van die driehoek gebakken zitten, lijken misschien wel haaks op de eenentwintigste eeuw te staan. Maar als je goed kijkt, kun je door die driehoek de toekomst zien.

Man gets tired
Spirit don't
Man surrenders
Spirit won't
Man crawls
Spirit flies
Spirit lives
When man dies
The Waterboys

Reacties op het Oikonde Nieuws zijn altijd welkom op oikondenieuws@oikondeleuven.be

`
`t
`t M
`t MI
`t MID
`t MIDD
`t MIDDE
`t MIDDEN
`t MIDDENV
`t MIDDENVE
't MIDDENVEL
`t MIDDENVELD

Europees Pleegzorgcongres 2010

Pleegzorg Vlaanderen v.z.w. organiseerde op donderdag 16 en vrijdag 17 september 2010 een Europees congres met als thema: *'Zorgen voor pleegzorg: uitdagingen en nieuwe wegen voor pleegzorg.'*

Volgens Pleegzorg Vlaanderen vonden vorig jaar in totaal 6129 kinderen en volwassenen (personen met een handicap, psychiatrische patiënten en ook ouderen) een thuis in 4325 pleeggezinnen, en groeit hun aantal elk jaar.

Een van de 600 aanwezigen op het congres was prinses Mathilde, die de workshop *'Inclusieve woonprojecten binnen pleegzorg'* bijwoonde. Voor drie Oikondes (Leuven, Mechelen en Brugge/Oostende) een mooie gelegenheid om hun huizenwerking in de kijker te zetten.

We presenteerden eerst een aantal cijfergegevens. In de 9 Oikondehuizen in de drie provincies wonen in totaal 25 gasten, waarvan de grote meerderheid een aangepaste dagactiviteit heeft. Geert d'Haene van Oikonde Brugge lichtte de visie op het wonen in deze huizen toe, en zowel de mogelijkheden als de aandachtspunten van deze woonformule werden onder de loep genomen.

De deelnemers aan de workshop kregen een inzicht in de diversiteit van de zorgvragen, en de warme getuigenissen van de vrijwilligers zegden alles over hun motivatie en hun inzet. Ook de prinses raakte duidelijk geëngageerd. Ze stelde een aantal vragen en trok nadien heel wat tijd uit om met de vrijwilligers en de cliënten een praatje te slaan.

Op de vraag naar de toegevoegde waarde van 'de huizenformule' kwamen er geanimeerde en overtuig(en)de reacties van zowel de cliënten als de inwonende vrijwilligers. Een beter bewijs dat de pleegzorgdriehoek helend werkt, kon nauwelijks gegeven worden.

Meer informatie over dit congres is te vinden op www.pleegzorgvlaanderen.be.

Bij het afscheid van Marc

Marc Tenheede werd gastvrij onthaald bij meerdere instellingen en congregaties: de Broeders van Liefde te Bierbeek, Oikonde Leuven, de Priesters van het H. Hart te Leuven, de Paters Assumptionisten te Leuven en Huize Nazareth te Goetsenhoven. Hij werd 84 jaar en overleed op 30 augustus 2010.

*"Kom binnen. Wat kosten tijd en aandacht?
Zie wat ik hier heb:
een stukje brood en wat te delen levensadem."
(uit de afscheidsviering)*

Zou het dat zijn, waardoor kleine mensen groot worden? Ik geloof het, ik heb het gezien doorheen het levensverhaal van Marc. Ik heb het gevoeld tijdens zijn afscheidsviering in de kapel van de Paters Assumptionisten te Leuven. Dat huis was voor Marc jarenlang zijn 'thuis'. Daar vond hij een veilig onderkomen en de nodige geborgenheid.

Van daaruit trok hij de wereld in, met zijn rode muts en zijn mallet, dag in dag uit op weg voor zijn Paters naar de post, de bank, de krantenwinkel; op weg voor Similes en Ziekenzorg, onvermoeibaar op zoek naar prijzen voor hun tombola's. Met handen en voeten en met trots doen wat hem toevertrouwd werd. Dienstbaar zijn. En dagelijks in zijn stamcafé zijn pintje pakken, Marc genoot ervan.

Als de tijd van rusten aangebroken was, kon hij genieten van de bezoeken van trouwe vrienden. Van Pater Edmund die Marc tijdens zijn wekelijkse bezoeken vergastte op zijn nabijheid en een banaan. Teruggetrokken in zijn eigen wereld was dit 'bananenmoment' een sterk teken van verbondenheid met lieve mensen die Marc genegen waren.

Het bezoek van Alex, Martine en hun kinderen en de uitstappen met hen. De vriendschap die doorheen de jaren stand hield, dat alles was voor Marc een bron van geluk. Maar ook voor het gezin. "Wat waren we gelukkig dat we nog bij hem waren in het rustoord, juist voor zijn sterven", zegden ze op de koffietafel na de begrafenis.

Engelen van mensen bleven hem nabij tot het einde toe. *"Ik zal er zijn voor U"* was hun getuigenis. Engelen zullen Marc verwelkomen en thuis

brengen bij God, waarin hij geloofde, en die zegt: "*Kom binnen, want jij bent kostbaar in mijn ogen.*"

Daisy Sas
Ex-begeleidster van Oikonde

Naschrift vanuit de redactie:

Ik was er ook bij, op de begrafenis van Marc. Iemand had mij een doodsbrief gestuurd. Even overwoog ik om toch niet te gaan. Ik had Marc nooit begeleid en ge kunt toch niet voor iedereen naar de begrafenis gaan...

Maar een dag later had ik mij bedacht. Iemand – ik weet nog altijd niet wie – had mij opgeroepen om te gaan. En ik zag Marc weer voor mij. Inderdaad met zijn malletteke, met zijn gebeiteld gezicht en zijn ontwapenende parool. Een man die mij in al zijn simpele eenvoud iets te zeggen had. Bijvoorbeeld over de drukdoenerij van het leven.

Ik ben naar de begrafenis gegaan. En nadien ook mee naar het kerkhof. Vooral wellicht misschien toch... omdat ik kon vermoeden dat heel weinig mensen bij zijn Laatste Afscheid aanwezig zouden zijn. Hoewel velen hem ongetwijfeld graag gezien hadden.

Het grote volk was er inderdaad niet. Maar Marc is gelukkig niet alleen moeten gaan. Niet alleen, zoals die honderden per jaar in grote steden en steeds meer ook in kleine dorpen die - mensonwaardig en cultuurschandalig - eenzaam creperen en anoniem verdwijnen, hoogstens opgetild door vier dragers onder coördinatie van een ceremoniemeester.

Zoals Nguyen Van Kham. Zijn naam is ondertussen gemaakt, maar bij leven was hij een anonieme Vietnamese bootvluchteling die in Antwerpen vier hoog woonde en nooit iemand last had bezorgd. Een allochtoon die er mocht zijn dus. Bij sterven liep zijn huurdomiciliëring nog maanden door tot ook die stokte bij gebrek aan voldoende geld op de rekening. Toen kwamen de aanmaningen en twee jaar later een deurwaarder en snel daarna een lijkschouwer die voor de radio kwam uitleggen hoe ook een ongebalsemd lijk toch gemummificeerd kan raken.

Op zijn begrafenis waren er vier dragers en een ceremoniemeester. En gelukkig nog een jonge dichter, Maarten Inghels, die alsnog enige woorden strooide over de stoffelijke resten van een man die nooit iemand tot last was geweest maar iedereen koud had gelaten.

Gelukkig was er dus 'De Eenzame Uitvaart', het prachtige project van enkele dichters (waaronder verder o.a. Joke van Leeuwen en Bernard Dewulf – zie ook www.eenzameuitvaart.be) die het initiatief genomen hebben om een persoonlijk gedicht te schrijven over mensen die in volle eenzaamheid gestorven zijn, en die dat op de uitvaart komen voordragen.

Gelukkig leven wij in een zorgzame samenleving.

'Associatie Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel' officieel van start

Op vrijdag 19 november namen de voorzitters van 8 diensten voor pleegzorg de pen ter hand om de Associatie van Diensten voor Pleegzorg in Vlaams-Brabant en Brussel officieel te bezegelen.

Ook Oikonde Leuven heeft zich ingeschreven in dit samenwerkingsverband. In de toekomst gaan diensten voor pleegzorg de zorg en de bekendmaking in de provincie beter op elkaar afstemmen. Deze Associatie van pleegzorgdiensten omvat de drie sectoren: de gezinsondersteunende pleegzorg, pleegzorg vanuit het Agentschap voor Jeugdwerk en pleegzorg vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

Voor de minderjarigen zullen in dit samenwerkingsverband zelfs aparte intake- en selectieteams met vertegenwoordigers uit de verschillende diensten opgericht worden. Ook rond bekendmaking wordt een aparte provinciale werkgroep opgestart. Vooral in dit laatste luik is Oikonde Leuven met de pleegzorg voor volwassen personen met een handicap aanwezig. Wij houden jullie verder op de hoogte van de werkzaamheden van dit samenwerkingsverband.

Meer contactgegevens:

Associatie Pleegzorg Vlaams Brabant en Brussel

Celestijnenlaan 66

3001 Heverlee

0491/567676

info@pleegzorgvlaamsbrabantenbrussel.be

www.pleegzorgvlaamsbrabantenbrussel.be

Oikonde-dag 2011

Naar goede gewoonte

is er in 2011

weer een Oikonde-dag

voor alle cliënten, vrijwilligers, gezinnen, bezoekers en personeelsleden van Oikonde.

Voel je je aangesproken?

Hou dan vanaf nu zeker *zaterdag 2 april* vrij in je agenda.

Het wordt een muzikale namiddag met Ronny Marino.

**In het Kastanjehof te Pellenberg,
vanaf 14u.**

Begin je keel al maar te smeren.

Ter nagedachtenis van François Uyttebroek

Op zaterdag 28 augustus kregen wij het droevige bericht dat François Uyttebroek overleden was, totaal onverwachts.

Het was een "speciale" dag voor hem die dag, hij ging immers uit logeren in de leefgroep van Stichting Delacroix in Tienen. Voor François waren dat logement in 'Delacroix', maar meer nog het dagcentrum in Hakendover erg vertrouwde en geliefde plekken geworden, waarvan hij echt genoot.

Hij kon je meteen vertellen wat hij de voorbije dag in het dagcentrum had gedaan. Lekkere soep gemaakt. Of mooie kaarsen. Of *goei* taart. Het deed hem allemaal zichtbaar deugd.

Maar hij stond er ook als de opvoeders hem nodig hadden om een handje toe te steken. Hij hielp waar hij kon, en was daar ook terecht fier op.

Ook in zijn gezin voelde men hoe tevreden François was met het leven dat hij leidde. Ook hier kon hij zijn wie hij was. Ook hier werd hij begrepen in wat hij graag had en deed, en in wat belangrijk voor hem was. Zijn broer en schoonzus waren steeds nabij met hun attentvolle betrokkenheid en hun nooit ophoudende zorgzaamheid voor François.

Op een mooie manier drukten zij uit, hoe en wie François voor hen was, via een tekst van Stijn Streuvels op het bidprentje.

*Ik heb gelukkig geleefd
mij met weinig tevreden gesteld
niets gevraagd
en veel gekregen
en ik ben van alle dingen goed voldaan
zachtjes ter Gode gegaan.*

Vera Vandersteen

De Trouw van het Jaar

Voor een vrouw ligt dat toch delicaat. Dus laat ons zeggen dat ze samen 116 lentes zijn. Om dan op het einde van de zomer van 2010 te gaan trouwen!

Het is oktober 2009 als Roger - doorgaans een ruwe bast van weinig woorden - me op een huisbezoek enthousiast duidelijk maakt dat hij zijn vriendin Marie-France ten huwelijk heeft gevraagd. En in één adem doet hij erbij dat hij haar heel graag ziet en dat zijn verlangen om te trouwen hééél groot is. Nog voor ik mijn mond kan open doen, komt Marie-France er al even gretig tussen: "En ik heb natuurlijk direct ja gezegd!".

Die glinstering in hun ogen en die *smile* van hier tot ginder zegde genoeg: het zou gebeuren en ik kon hoogstens nog knikken dat het goed was...

Roger en Marie-France hebben mekaar een jaar of tien geleden in een gezinsvervangend tehuis leren kennen en enige tijd later zijn ze gaan samenwonen. Ondertussen zijn ze op een leeftijd gekomen waarop een mens *stillekes aan* meer achterom begint te kijken omdat *de vooruit* danig begint te krimpen, maar voor mensen die hen goed kennen kwam het aanzoek van Roger aan zijn madam niet echt uit de lucht vallen. "Ze wonen nu toch al jaren goed samen in hun huizeke en misschien hebben ze het nog nooit zo goed gehad als nu". Voor Annette en Krista, de Oikonde-vrijwilligers-in-steun, moest er niet veel tekening bij gemaakt worden.

Serieuze werkzaamheden vragen serieuze voorbereidingen en een jaar is dan rap om, wist Marie-France. Dus werd iedereen ingespannen voor de Grote Dag. Of juister gezegd: iedereen die op hen betrokken was wou zich maar al te graag inspannen om het Groot Geluk van dat koppel mee waar te maken.

Er werd kledij geshopt met schoondochter Natasha. De zaal werd vastgelegd met Aurelie, de stagiaire van Oikonde. Dan volgde er een serieus gesprek met de pastoor. De viering in de kerk moest *schoon* zijn en werd op punt gezet samen met Annette en Krista. En dan was er nog de lijst van wie er mocht komen. En wie niet! Een echte kruisweg! En 't eten 's avonds? Dat moest bij prijs blijven, maar dat moest zeker ook goed zijn, want Marie-France en Roger wilden hun familie en hun vrienden

en de vrijwilligers en het personeel van Oikonde ook bedanken voor al wat ze van hen door de jaren heen gekregen hebben. Gelukkig konden ze voor de voorbereiding en voor het diner zelf tellen op Eddy, een andere vrijwilliger van Oikonde, die gans zijn leven beroepskok was geweest.

Om een gans jaar samen te vatten: het werd een jaar van veel zenuwen, maar 'goei' zenuwen, en met de zekerheid dat hun trouwdag dan ook 'af' zou zijn!

Zaterdag 18 september 2010. Ukkel had goed weer voorspeld. Dat kwam al uit! Goed begin! Als iedereen (oef!) present gegeven heeft, trekt de lange stoet de straat op, richting stadhuis. Marie-France met een *sjakosj* in haar ene hand en een witte *bloemekee* fier in haar andere hand. Roger die haar voor een keer volgt als haar schaduw, zichtbaar fier ook, maar zijn stem precies een beetje verloren.

Tegen dat de bende op het stadhuis arriveert kan er al wat gezwanst worden. De toespraak van de schepen met zijn driekleurige sjerp breekt verder het ijs en Roger vindt zijn stem terug, juist als hij 'ja' moet zeggen. En dan de liefdesscènes, buiten op de pui van het stadhuis. Knuffels hier en daar en dan de Kus van het Jaar. En nog één. Bekende en onbekende omstaanders – zelfs een ouder Japans koppel – die hard beginnen te applaudisseren en te roepen. En dan helemaal een 'openbare' kus op het midden van de *Groeëte Met!* 't Geluk kan niet op.

Na de wettelijke trouw trekt de groep naar het secretariaat van Oikonde om daar een broodje te eten. Effe calorieën opdoen, want het grote werk moet nog beginnen.

Als de stoet wat later aan de kerk van Sint-Antonius aankomt, ligt de rode loper voor het koppel gespreid. Een kerk binnengaan onder het applaus van een schare toeschouwers en tussen een hoop witte ballonnen: de jonggetrouwen hadden het nog nooit meegemaakt en genoten ervan!

De huwelijksmis was heel mooi en heel persoonlijk en bij wijlen heel ontroerend. Annette, de vrijwilligster, en Loes, de begeleidster van Oikonde hadden de juiste woorden gevonden om de ingetogen en toch feestelijke sfeer kracht bij te zetten. De pastoor raakte de juiste snaar over goed en gediensig samenleven. En met tranen in de ogen, maar dan van blijdschap en aangedaanheid, stonden die twee ouw jonggetrouwen

daar voor het altaar, toen Jurgen - de schoonzoon van Marie-France maar ook bekend als *the Voice of Halle* - "Alles" van Will Tura begon te zingen. De snotterdoeken werden boven gehaald en iedereen kon voelen dat het hier niet om kalverliefde ging, maar dat hier Liefde met een grote L in de lucht hing. De Liefde van twee levens die al heel veel hadden meegemaakt en wellicht daardoor juist de waarde van 'mekaar graag zien' konden inschatten en dat op hun manier wilden bezegelen.

Een toepasselijker slotlied als **'IK HOU VAN U'** was echt niet mogelijk geweest. Ze waren de kerk nog niet uit en het avondfeest was precies al begonnen.

Daarna kwam de fotoshoot, en voor iedereen zijn benen onder tafel schoof wou Marie-France nog per se iedereen bedanken die haar en haar nieuwe echtgenoot hadden gebracht tot waar ze nu stonden: *in hun volle geluk*. Het werd een lange lijst van familie, vrienden, vrijwilligers, professionelen die hen jarenlang gesteund hadden en die ze graag zagen. Dan werd er *santé* gedaan op het koppel en op het leven en op de toekomst. En werd er gesmuld en gesmeekeld van het lekkere eten dat de

vrijwilligers van dienst – Eddy en Suzanne en hun pleegdochter Chris – weer met zoveel liefde en (dus) zoveel smaak bereid hadden. En dan werd de feesttaart aangesneden. En daarna de openingsdans. En daarna de volgende dans en het volgende glas en weer de volgende dans.

En het koppel, dat bleef maar lachen en glunderen en er deugd aan beleven.

Een mens zou gaan denken dat het leven van sommigen precies begint op 55. Voor anderen misschien zelfs op hun 63^e ...

Reacties op het Oikonde Nieuws zijn welkom op oikondenieuws@oikondeleuven.be of op Tiensevest 17, 3010 Leuven.